

Głównym celem naukowym projektu jest pogłębienie wiedzy na temat zależności pomiędzy wzrostem liczby imigrantów świadczących usługi w sektorze opieki domowej dla osób starszych w Polsce a jakością tych usług. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na zachodzące zmiany w obszarze polityki imigracyjnej oraz polityki senioralnej (ze szczególnym uwzględnieniem opieki długoterminowej) w konsekwencji wzrostu migracji do sektora opiekuńczego. Migracje do sektora opieki, wskutek zjawisk defamilizacji opieki, atomizacji rodziny oraz braku systemowych rozwiązań w sektorze opieki domowej, prowadzą do zróżnicowania poziomu jakości usług opiekuńczych. Jednocześnie rośnie rola podmiotów nieformalnych, które w ograniczonym stopniu podlegają kontroli instytucji państwowych. W konsekwencji rozwija się szara strefa w opiece domowej, a osoby starsze otrzymują usługi opiekuńcze niskiej jakości.

Analizie poddane zostaną rozwiązania instytucjonalne, dotyczące funkcjonowania systemu usług opiekuńczych typu live-in i live-out dla osób starszych, ze szczególnym uwzględnieniem weryfikacji przygotowania do pracy z osobami starszymi czy posiadanych predyspozycji społecznych opiekunów. W projekcie zastosowana będzie triangulacja źródeł i metod badawczych z zakresu nauk o polityce, nauk o politykach publicznych oraz socjologii. Przeprowadzone będzie ponad 50 pogłębionych wywiadów indywidualnych z tzw. aktorami opieki domowej, którzy uczestniczą w procesie dostarczania czy monitorowania realizacji tych usług.

Proces tzw. podwójnego starzenia się ludności (wzrost populacji osób powyżej 80. roku życia) powoduje wzrost popytu na usługi opiekuńcze, które coraz częściej świadczone są przez cudzoziemców z państw trzecich (przede wszystkim z Ukrainy, Rosji i Białorusi). Polska staje się nowym i ważnym krajem na mapie międzynarodowych migracji opiekuńczych. Jest to typ imigracji pracowniczej, w ramach której cudzoziemcy podejmują zatrudnienie w gospodarstwach domowych i świadczą w nich usługi opiekuńcze. Na przestrzeni lat 2010-2016 nastąpił czterokrotny wzrost wydanych zezwoleń na pracę dla cudzoziemców pracujących w gospodarstwach domowych. W konsekwencji następuje dynamiczny rozwój sektora opieki, a dostępne prognozy demograficzne wskazują, że zapotrzebowanie na dodatkowych opiekunów będzie rosło w szybkim tempie. Jednocześnie, brakuje rozwiązań systemowych, będących na pograniczu polityki imigracyjnej i senioralnej, rozwijanych w konsekwencji dynamicznie zachodzących procesów demograficznych. Dlatego też analizowanie tych dwóch procesów jednocześnie pozwoli lepiej zrozumieć działania, podejmowane przez instytucje publiczne i rynkowe, będące odpowiedzią na zachodzące procesy demograficzne w polskim społeczeństwie.